(Φωτογραφία από http://farmlandgrab.org)

Αμερικανικά πανεπιστήμια χρησιμοποιούν κεφάλαια κληροδοτημάτων για να κάνουν συμφωνίες που μπορεί να αναγκάσουν χιλιάδες να φύγουν από τη γης τους στην Αφρική.

Το Χάρβαρντ και άλλα μεγάλα Αμερικανικά πανεπιστήμια συνεργάζονται με Βρετανικά hedge funds και Ευρωπαίους χρηματιστές κερδοσκόπους για να αγοράσουν ή να νοικιάσουν τεράστιες εκτάσεις Αφρικανικής καλλιεργήσιμης γης κάνοντας συμφωνίες, μερικές από τις οποίες θα εξαναγκάσουν πολλές χιλιάδες ανθρώπων να φύγουν από τη γης τους, σύμφωνα με μια νέα μελέτη.

Οι ερευνητές λένε ότι οι ξένοι επενδυτές κερδίζουν από 'αρπαγές γης' που συχνά δεν αποδίδουν τα υποσχόμενα οφέλη θέσεων απασχόλησης και οικονομικής ανάπτυξης, και μπορεί να οδηγήσουν σε περιβαλλοντικά και κοινωνικά προβλήματα στις φτωχότερες χώρες του κόσμου.

Η νέα έκθεση με θέμα τις αγοραπωλησίες γαιών σε επτά Αφρικανικές χώρες προτείνει ότι το Χάρβαρντ, το Βάντερμπιλτ και πολλά άλλα Αμερικάνικα κολλέγια με μεγάλα κεφάλαια κληροδοτημάτων επένδυσαν πολύ σε Αφρικανική γη τα τελευταία λίγα χρόνια. Τα περισσότερα χρήματα λέγεται ότι διοχετεύτηκαν μέσω της εταιρείας διαχείρισης κεφαλαίων Emergent, που λειτουργεί ένα από τα μεγαλύτερα κεφάλαια αγοραπωλησίας γης στην Αφρική, και διευθύνεται από πρώην προμηθευτές συναλλάγματος της JP Morgan και της Goldman Sachs.

Οι ερευνητές στο Ινστιτούτο Oakland στην Καλιφόρνια θεωρούν ότι οι πελάτες της Emergent στις ΗΠΑ μπορεί να έχουν επενδύσει μέχρι και 500 εκατομμύρια δολάρια σε μερικές από τις πιο γόνιμες περιοχές αναμένοντας αποδόσεις της τάξης του 25%.

Η Emergent είπε ότι οι συμφωνίες έγιναν υπεύθυνα. "Ναι, τα πανεπιστημιακά κληροδοτήματα και τα συνταξιοδοτικά κεφάλαια είναι μακροχρόνιοι επενδυτές," είπε ένας εκπρόσωπος της. "Επενδύουμε στην Αφρικανική γεωργία, δημιουργούμε επιχειρήσεις και απασχολούμε τον κόσμο. Το κάνουμε με υπεύθυνο τρόπο … Τα ποσά είναι μεγάλα. Μπορεί να είναι εκατοντάδες εκατομμύρια δολάρια. Αυτό δεν είναι αρπαγή γης. Θέλουμε να δώσουμε μεγαλύτερη αξία στη γη. Το μεγάλο μέγεθος έχει αποτέλεσμα, οι οικονομίες κλίμακας είναι πιο επικερδείς."

Επιχειρήσεις από Κίνα και Μέση Ανατολή είχαν προηγουμένως κατηγορηθεί ότι αρπάζουν μεγάλα κομμάτια γης σε αναπτυσσόμενες χώρες για να καλλιεργήσουν φτηνή τροφή για τους δικούς τους πληθυσμούς, αλλά δυτικά επενδυτικά κεφάλαια είναι πίσω από τις μεγαλύτερες συμφωνίες, λέει το Ινστιτούτο Oakland, μια ερευνητική ομάδα συνηγόρων.

Η εταιρεία που διαχειρίζεται τα επενδυτικά κεφάλαια του Χάρβαρντ αρνήθηκε να σχολιάσει. "Είναι η πολιτική της εταιρείας διαχείρισης του Χάρβαρντ να μη συζητά επενδύσεις ή επενδυτική στρατηγική και συνεπώς δεν μπορώ να επιβεβαιώσω την έκθεση," είπε ένας εκπρόσωπος τους. Το Βάντερμπιλτ αρνήθηκε επίσης να σχολιάσει.

Το Ινστιτούτο Oakland είπε ότι οι επενδυτές μεγένθυναν τα οφέλη των συμφωνιών για τις

τοπικές κοινωνίες. "Οι εταιρείες κατάφεραν να δημιουργήσουν πολύπλοκα στρώματα εταιρειών και θυγατρικών τους για να αποφύγουν το βλέμμα των αδύναμων ελεγκτικών αρχών. Η ανάλυση των συμβολαίων αποκαλύπτει ότι πολλές από τις συμφωνίες θα προσφέρουν λίγες δουλειές και θα αναγκάσουν πολλές χιλιάδες κατοίκων να φύγουν από τη γη τους," είπε ο Anuradha Mittal, διευθυντής του Ινστιτούτου Oakland.

Στην Τανζανία, το μνημόνιο κατανόησης (memorandum of understanding) μεταξύ της τοπικής κυβέρνησης και της Αμερικανικής αγροτικής εταιρείας AgriSol Energy, που συνεργάζεται με το πανεπιστήμιο της Αϊόβα, αναφέρει ότι οι δύο κύριες τοποθεσίες – Katumba και Mishamo – για τα έργα τους είναι καταυλισμοί προσφύγων με 162,000 ανθρώπους που θα πρέπει να κλείσουν πριν μπορέσει να αρχίσει το έργο των 700 εκατομμυρίων δολαρίων. Οι πρόσφυγες καλλιεργούσαν αυτή τη γη τα τελευταία 40 χρόνια.

Στην Αιθιοπία, μια διαδικασία «χωριο-ποίησης» από την κυβέρνηση μετακινεί δεκάδες χιλιάδων ανθρώπους από τις παραδοσιακές τους γαίες σε νέα κέντρα ενώ γίνονται μεγάλες συμφωνίες για πώληση γαιών με διεθνείς εταιρείες.

Η μεγαλύτερη αγοραπωλησία γης στο Νότιο Σουδάν, όπου μέχρι 9% της γης λένε Νορβηγοί αναλυτές ότι πουλήθηκε τα τελευταία λίγα χρόνια, συμφωνήθηκε μεταξύ μια επιχείρησης με έδρα το Τέξας, την Nile Trading and Development και ένα τοπικό συνεταιρισμό που τον διεύθυναν απόντες ιθαγενείς αρχηγοί. Η 49ετής μίσθωση των 400,000 εκταρίων στην κεντρική Equatoria για περίπου 25,000 δολάρια επιτρέπει στην εταιρεία να εκμεταλλευτεί όλους τους φυσικούς πόρους περιλαμβανομένων του πετρελαίου και της ξυλείας. Η εταιρεία, που έχει επικεφαλής έναν πρώην Αμερικανό πρεσβευτή, τον Howard Eugene Douglas, λέει ότι προτίθεται να κάνει αίτηση για πιστωτικές μονάδες άνθρακα (carbon credit) με τη στήριξη του ΟΗΕ που θα της απέδιδε εκατομμύρια στερλίνες το χρόνο.

Στη Μοζαμβίκη, όπου μέχρι επτά εκατομμύρια εκτάρια γης διατίθενται για τους επενδυτές, η έκθεση λέει ότι δυτικά hedge funds συνεργάζονται με ΝοτιοΑφρικανικές επιχειρήσεις για να αγοράσουν τεράστιες εκτάσεις δασικής και καλλιεργήσιμης γης για επενδυτές στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ. Τα συμβόλαια δείχνουν ότι η κυβέρνηση θα προσφέρει φοροαπαλλαγές για 25 χρόνια, αλλά λίγες δουλειές θα δημιουργηθούν.

"Κανείς δεν πρέπει να πιστεύει ότι αυτοί οι επενδυτές είναι εκεί για να ταΐσουν τους Αφρικανούς που λιμοκτονούν, να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας ή να βελτιώσουν την διατροφική ασφάλεια» λέει ο Obang Metho της Κίνησης Αλληλεγγύης για τη Νέα Αιθιοπία. "Αυτές οι συμφωνίες – πολλές από τις οποίες μπορεί να γίνουν και για 99 χρόνια – δεν σημαίνουν πρόοδο για τους ντόπιους και δεν θα οδηγήσουν σε τροφή στα στομάχια τους. Αυτές οι συμφωνίες οδηγούν μόνο σε δολάρια στις τσέπες των διεφθαρμένων αρχηγών και ξένων επενδυτών."

"Το μέγεθος των συμφωνιών αγοραπωλησίας γης που γίνονται είναι σοκαριστικό", λέει ο Mittal. "Η μετατροπή των Αφρικανικών μικρών αγροκτημάτων και δασών σε μια στρατηγική που βασίζεται στους φυσικούς πόρους για επενδύσεις υψηλών αποδόσεων μπορεί να αυξήσει τις τιμές των τροφίμων και να αυξήσει τον κίνδυνο της κλιματικής αλλαγής.

Η έρευνα της Παγκόσμιας Τράπεζας και άλλων προτείνει ότι σχεδόν 60 εκατομμύρια εκτάρια – μια περιοχή όσο η Γαλλία – έχει αγορασθεί η ενοικιασθεί από ξένες εταιρείες στην Αφρική τα τελευταία τρία χρόνια.

"Οι περισσότερες από αυτές τις συμφωνίες χαρακτηρίζονται από έλλειψη διαφάνειας, παρά τις βαθύτατες συνέπειες που συνεπάγεται η συγκέντρωση ελέγχου στις παγκόσμιες αγορές τροφίμων και τους γεωργικούς πόρους από χρηματιστηριακές επιχειρήσεις," λέει η έκθεση.

"Έχουμε δει περιπτώσεις κερδοσκόπων να καταλαμβάνουν γεωργική γη ενώ οι μικροί αγρότες, που θεωρούνται παράνομοι, μετακινούνται βίαια χωρίς αποζημίωση," είπε ο Frederic Mousseau, διευθυντής πολιτικής στο Ινστιτούτο Oakland. "Αυτό δημιουργεί ανασφάλεια στο παγκόσμιο διατροφικό σύστημα που θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερη απειλή και από την τρομοκρατία. Περισσότεροι από ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι στον κόσμο ζουν σε καθεστώς πείνας. Η πλειοψηφία των φτωχών του κόσμου ακόμα εξαρτώνται από μικρά αγροκτήματα για την επιβίωση τους, και οι κερδοσκόποι τους τα παίρνουν ενώ υπόσχονται πρόοδο που ποτέ δεν συμβαίνει."

Των John Vidal και Claire Provost

8 Ιουνίου 2011, The Guardian
http://www.guardian.co.uk/world/2011/jun/08/us-universities-africa-land-grab
Αναδημοσίευση από το ecocrete.gr
Μτφ. για το ecocrete: ΕΚΜ.